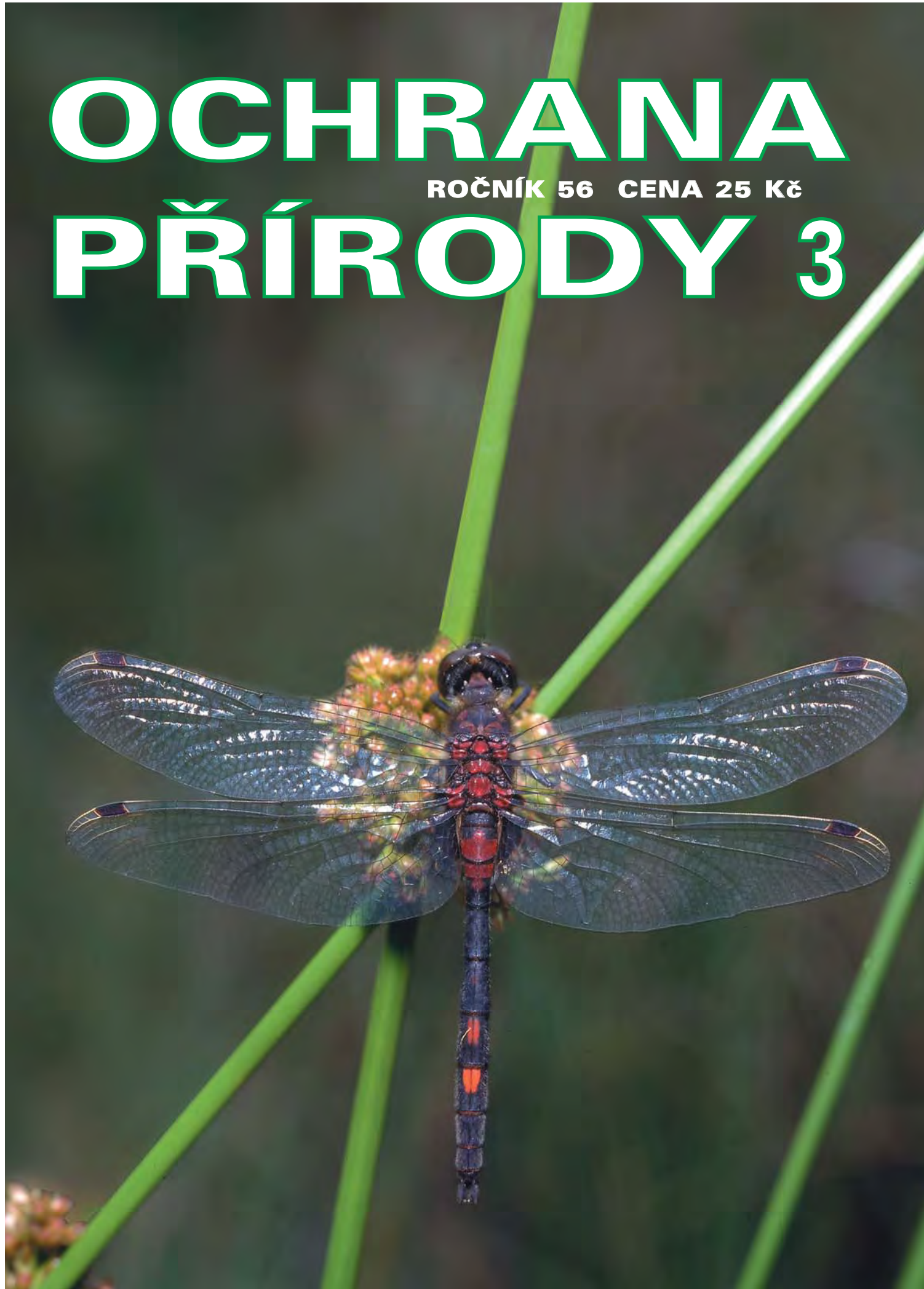

OCHRANA

ROČNÍK 56 CENA 25 Kč

PŘÍRODY 3

Jepice (*Ephemeroptera*) v NPR Praděd

V letech 1996 a 1997 byl proveden průzkum fauny jepic ve vodotečích na území národní přírodní rezervace Praděd v CHKO Jeseníky.

Celkem bylo na území NPR Praděd zjištěno 15 druhů jepic, což představuje asi 20 % druhů, známých z území ČR. Bylo sledováno 85 stanovišť na 18 vodotečích a prameništích na území rezervace.

Mezi nejvýznamnější druhy, nalezené na území rezervace, patří *Rhithrogena hybrida* a *Rhithrogena loyolaea*.

Rhithrogena hybrida je vzácný monovoltinní horský druh, jehož larvy se vyskytují od září do května až června a preferují větší potoky a říč-

ky. Zjištěn byl na 12 odběrných stanovištích v potoce v Divokém dole, potoce v oblasti Česnekového dolu a v Bílé Opavě.

Rhithrogena loyolaea je rovněž vzácný monovoltinní druh, jehož larvy osídlují horské a podhorské potoky a říčky. Zjištěn byl na 6 stanovištích (Moravice a vodoteče ve Velké kotlině a potok tekoucí severně pod Velkým Dědem). *Oba tyto druhy jsou zařazeny v navrhovaném červeném seznamu jepic ČR v kategorii „vyžadující pozornost“.*

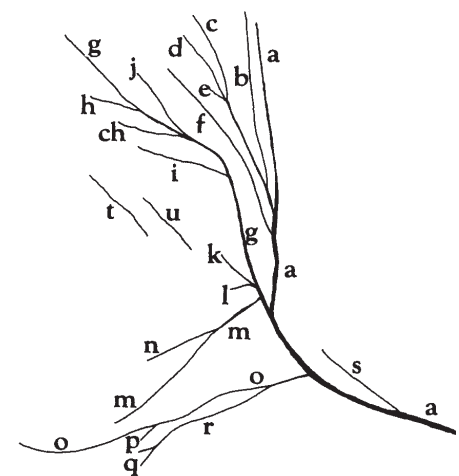
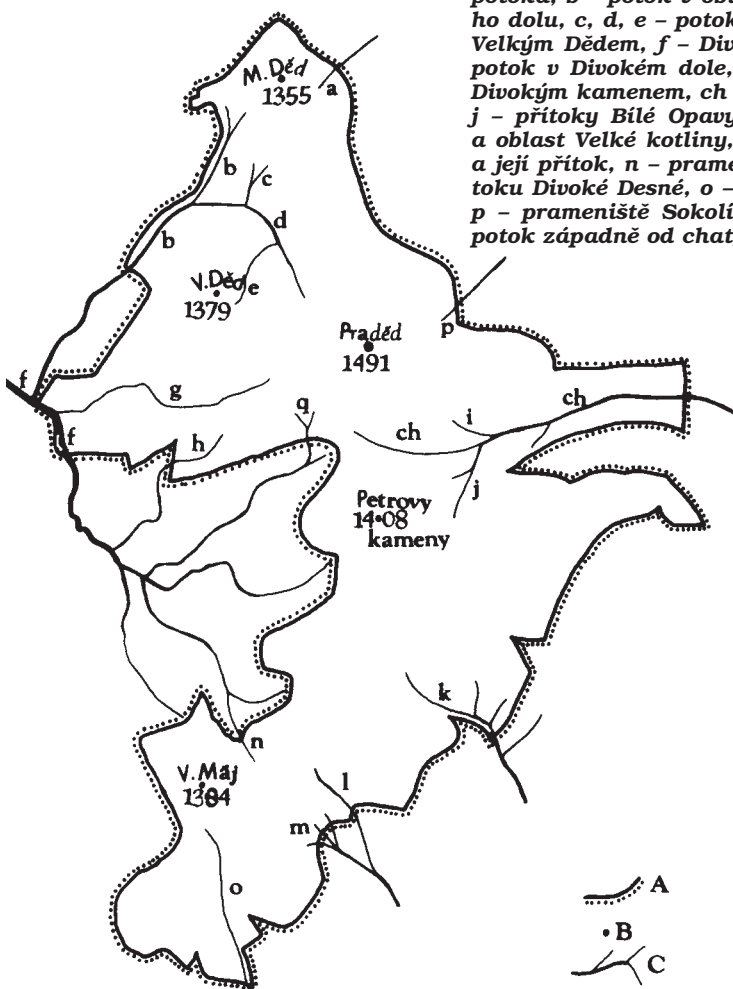
Na území NPR Praděd byly nalezeny ještě další tři druhy tohoto rodu – jedná se o monovoltinní, nehojné druhy *Rhithrogena semicolorata* (21 sta-

novišť – potok v oblasti Česnekového dolu, potok v Divokém dole, Bílá Opava a její pravostranný přítok, Moravice a vodoteče ve Velké kotlině a Kotelný potok), *R. iridina* (7 stanovišť – potok v Divokém dole, pravostranný přítok Bílé Opavy, Moravice a vodoteče ve Velké kotlině a Kotelný potok) a *R. carpatoalpina* (6 stanovišť – potok tekoucí severně pod Velkým Dědem, potok v Divokém dole, Bílá Opava, Moravice a vodoteče ve Velké kotlině a Kotelný potok).

Do stejné čeledi – *Heptageniidae* – náleží další tři ze zjištěných druhů – nehojný *Electrogena lateralis*, který je na území NPR hojný a byl nalezen na největším počtu odběrných stanovišť (51) ze všech zjištěných druhů (pramenná část Česnekového potoka, potok v oblasti Česnekového dolu, potok tekoucí od kóty 1316 poblíž chaty Švýčárny, potok tekoucí severně pod Velkým Dědem, potok tekoucí z Velkého Dědu, pramenná oblast Sokolího potoka, potok v Divokém dole, potůček pod Divokým kamenem, potok západně od chaty Barborky, Bílá Opava a její přítoky, Moravice a vodoteče ve Velké kotlině, Volárka, Kotelný potok a prameniště přítoku Divoké Desné), dále hojný druh *Ecdyonurus venosus* (12 stanovišť – potok tekoucí severně pod Velkým Dědem, potůček pod Divokým kamenem, Bílá Opava a její pravo-

Obr. 1 – Vodoteče na území NPR Praděd

A – hranice NPR, B – kóty, C – vodoteče
a – pramenná oblast Česnekového potoka, b – potok v oblasti Česnekového dolu, c, d, e – potoky v oblasti pod Velkým Dědem, f – Divoká Desná, g – potok v Divokém dole, h – potok pod Divokým kamenem, ch – Bílá Opava, i, j – přítoky Bílé Opavy, k – Moravice a oblast Velké kotliny, l, m – Volárka a její přítoky, n – pramenná oblast přítoku Divoké Desné, o – Kotelný potok, p – prameniště Sokolího potoka, q – potok západně od chaty Barborky

Obr. 2 – Moravice (a) a její přítoky v oblasti Velké kotliny

Moravice ve Velké kotlině

stranný přítok, Moravice a vodoteče ve Velké kotlině a Kotelný potok a druh *Ecdyonurus forcipula*, jehož larvy se vyvíjejí od září do července a který byl nalezen na 28 stanovištích (potok v oblasti Česnekového dolu, potok tekoucí severně pod Velkým Dědem, úsek Divoké Desné na hranici NPR, potok v Divokém dole, Bílá Opava, Moravice a vodoteče ve Velké kotlině a Kotelný potok).

Na území NPR velmi vzácně se vyskytující druh je zástupce čeledi *Ephemerellidae* – *Ephemerella mucronata*. Larvy tohoto druhu se vyvíjejí od října do května v potocích a říčkách s prudce tekoucí vodou. Zjištěn byl na dvou stanovištích v oblasti Velké kotliny.

Čeď *Siphonuridae* je na území NPR zastoupena nehojným až vzácným druhem *Ameletus inopinatus* (7 stanovišť – nalezen v potoce v oblasti Česnekového dolu, v potoce v Divokém dole, v Bílé Opavě a v Kotelném potoce) a nehojným druhem *Siphonurus lacustris* (8 stanovišť – potok v oblasti Česnekového dolu, Bílá Opava, úsek Divoké Desné na hranici NPR a Kotelný potok).

Čeď *Baetidae* je zastoupena čtyřmi druhy. Na území NPR je z nich nehojněji zastoupen druh *Baetis alpinus* (nalezen na 25 stanovištích – v potoce v oblasti Česnekového dolu, dolní části toku potoka tekoucího od kóty 1316 poblíž chaty Švýčárny,

v potoce v Divokém dole, v úseku Divoké Desné na hranici NPR, Bílé Opavě a v dolní části jejího pravostanného přítoku, Moravice a vodotečích ve Velké kotlině a v Kotelném potoce) a méně hojný je zde druh *Baetis rhodani* (27 stanovišť – potok v oblasti Česnekového dolu, potok tekoucí severně pod Velkým Dědem, potok v Divokém dole, Bílá Opava, Moravice a vodoteče ve Velké kotlině a Kotelný potok).

V rezervaci sice rozšířený, ale početně vzácnější je jinak hojný druh *Baetis vernus* (23 stanovišť – potok v oblasti Česnekového dolu, potok tekoucí severně pod Velkým Dědem, potok tekoucí z Velkého Dědu, potok v Divokém dole, potůček pod Divokým kamenem, Bílá Opava a její přítoky, dolní úsek Moravice, Volárka a Kotelný potok) a vzácně se zde vyskytuje druh *Baetis muticus* (14 stanovišť – potok v oblasti Česnekového dolu, potok v Divokém dole, úsek Divoké Desné na hranici NPR, Bílá Opava a Kotelný potok).

Celkem 11 ze zjištěných druhů je zařazeno do různých stupňů bioindikční hodnoty. Druhy *Baetis muticus*, *B. rhodani* a *Ecdyonurus venosus* jsou zařazené v prvním stupni, druh *Ecdyonurus forcipula* je zařazen ve druhém stupni a do třetího stupně jsou zařazené druhy *Electrogena lateralis* a *Rhithrogena carpatoalpina*. Další tři druhy – *Baetis alpinus*,

Bílá Opava

Všechny fotografie P. Záruba

Prameniště Moravice nad Velkou kotlinou

Rhithrogena iridina a *R. semicolorata* jsou zařazeny do čtvrtého stupně. Druhy *Ameletus inopinatus* a *Rhithrogena hybrida* jsou zařazeny do nejvyššího – pátého – stupně bioindikční hodnoty.

V roce 1998 bylo podrobně prozkoumáno složení ephemerofauny v oblasti Velké kotliny. Nachází se zde několik stálých a řada periodických potůčků a pramenišť. V této oblasti byl potvrzen výskyt 11 druhů jepic – tedy 70 % druhů, prokázaných na území NPR. Nejvíce druhů bylo nalezeno v dolní a střední části toku Moravice na území NPR (*Baetis alpinus*, *B. rhodani*, *B. vernus*, *Rhithrogena semicolorata*, *R. loyolaea*, *R. iridina*, *R. carpatoalpina*, *Electrogena lateralis*, *E. forcipula* a *E. venosus*).

V dalších tocích v oblasti Velké kotliny bylo již zjištěno druhů podstatně méně (je to dáno charakterem těchto toků). Druh *Baetis alpinus* byl nalezen ve vodotečích, označených písmeny f, g, m, o (označení viz obr. 2). *Rhithrogena iridina* byla nalezena v toku g, m a v horní části Moravice, *Rhithrogena loyolaea* v toku g, a druh *Electrogena lateralis* byl zjištěn v tocích b, e, f, g, m, o, s. Pouze na obou stanovištích v toku g byl nalezen druh *Ephemerella mucronata*.

Na základě vyhodnocení získaných údajů je možné konstatovat, že ephemerofauna vodotečí na území národní přírodní rezervace Praděd je hodnotná a dobře zachovalá.

Petr Záruba